

ТРИДЕСЕТ И СЕДМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНИТЕ ОРГАНИ

13⁰⁰ *Ant*

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: определение на Конституционния съд от 11.01.1996 г., с което Народното събрание е конституирано като страна по к.д.№ 32/95 г., във връзка с искането на Главния прокурор за обявяване противоконституционност на част от разпоредбата на чл. 90а от Закона за наследството.

На редовното си заседание на 25.01.1996 г. Комисията по устройството и дейността на държавните органи обсъди искането на Главния прокурор за обявяване противоконституционност на част от разпоредбата на чл. 90а от Закона за наследството.

След проведените разисквания членовете на комисията възприеха следното становище.

Искането на Главния прокурор се основава на чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал. 1, точка 2 от Конституцията на Република България и е за обявяване за противоконституционна разпоредбата на чл. 90а от Закона за наследството (в сила от 28 юли 1992 г., ДВ, бр. 60/1992 г.) в частта, с която се предвижда, че завещание, съставено след включване в трудовокооперативни земеделски стопанства или в други, образувани въз основа на тях селскостопански организации на имоти на кооператори, собствеността върху които се възстановява по чл. 10, ал. 1

от ЗСПЗЗ, няма действие за тези имоти. Направеното искане от Главния прокурор се мотивира с обстоятелството, че до отменяването на чл. 71 от Закона за наследството (в сила също от 28 юли 1992 г.) завещаването на земеделски земи, внесени в ТКЗС бе допустимо, защото член-кооператорите запазваха правото си на собственост върху тях. Освен това изменението на Закона за наследството е осъществено след като са били възстановени правата на наследниците по завещание върху завещаните им земи и тези придобити права им се отнемат, което е в противоречие с прогласения в чл. 17, ал.3 от Конституцията принцип за неприкосновеност на частната собственост.

Според нас възстановяването на собствеността върху земеделските земи по ЗСПЗЗ не става по силата на самия закон, а чрез изпълнение на предвидената в него и в правилника за прилагането му процедура по силата на предвидени в нея решения на общинските поземлени комисии (чл. 17 от ЗСПЗЗ или на съдилищата (чл. 14, ал. 3 и 4 от ЗСПЗЗ). До 28 юли 1992 г. процедурата по ЗСПЗЗ не бе изпълнена и още не е имало случаи на възстановяване собствеността по чл. 10, ал. 1 от ЗСПЗЗ с решения на общинските поземлени комисии или съдилищата, не е имало наследници по завещание, на които да е била възстановена собствеността и в резултат на разпоредбата на чл. 90а от Закона за наследството придобитите им права да са отнети.

Според нас създаването на разпоредбата на чл. 90а от Закона за наследството е насочено към защита на интересите на завещателите и продавачите на наследствени права и на техните наследници. Завещанието, схванато като завещателно разпореждане, което се отнася до цялото или до дробна част от цялото имущество на завещателя (чл. 16, ал. 1 от Закона за наследството), както и продажбата на наследствени права (чл. 212 от ЗЗД) представляват разпоредителни сделки със съвкупност от права, без да се посочват конкретните обекти в тази съвкупност. Именно защото конкретните обекти в тази съвкупност не се посочват, възниква съмнението, че ако разпоредителната сделка е извършена, когато земеделските земи са били внесени в ТКЗС и никой не е предвиждал бъдещето ликвидиране на селскостопанските организации и връщането на земеделските земи на техните собственици, воля на завещателя да се разпорежи и със земеделските си земи не е проявена. Основен елемент на всяка сделка е наличието на воля, която да бъде обективизирана. Волята може да бъде проявена, когато правният субект съзнава фактическите обстоятелства. Не може да се изисква от един завещател да предвиди, че собствеността върху земеделските му земи, внесени в ТКЗС ще бъде реално възстановена, не може с основание да се приеме, че той след като фактически е лишен от възможността да се ползва от тях, ги е имал предвид при извършване на завещанието си. Изключителната политическа и икономическа обстановка доведе до едно нестандартно законодателно решение, каквато е разпоредбата на чл. 90а от Закона за

наследството и която от тази гледна точка не намираме за противоконституционна.

Становището бе прието с 6 гласа "за", "против" - 0 и 4 - "въздържали се".

25.01.1996 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА:**

/Спас Мулетаров/